

Ключові слова: кафедра українознавства, вищий технічний навчальний заклад, концепція виховання, напрями діяльності кафедри, стратегія розвитку

Постановка проблеми. Державна політика у галузі вищої освіти здійснюється у напрямі інтеграції вітчизняної системи вищої освіти у світову систему вищої освіти при збереженні і розвитку досягнень та традицій української вищої школи.

Згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» (від 17.01.2002 р.), одним із головних завдань вищого навчального закладу є забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, а також виховання осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України [1]. У Проекті Закону «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» (від 10.10.2012) одним із головних завдань ВНЗ визначається через **українознавче наповнення змісту освіти** забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, виховання осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, в дусі українського патріотизму, гуманізму і поваги до Конституції України та державних символів України.

Ці завдання найкраще виконуються саме на **кафедрі українознавства** через вивчення студентами таких навчальних дисциплін як «Історія України», «Історія української культури», «Українська мова професійного спрямування» та низку різнопланових заходів: наукові конференції, присвячені важливим історичним і культурним подіям, відвідування культурних закладів міста, організація студентської наукової діяльності з вивчення мови, історії і культури рідного краю тощо.

Мета статті – спираючись на законодавчу джерельну базу, визначити місце і роль кафедри українознавчого спрямування у вищому технічному навчальному закладі, проаналізувати основні напрями її діяльності та окреслити стратегію розвитку кафедри у майбутньому.

Виклад матеріалу. Згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту», кафедра є базовим структурним підрозділом вищого навчального закладу, що проводить навчально-виховну і методичну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і здійснює наукову, науково-дослідницьку та науково-технічну діяльність за певним напрямом [1]. У повній відповідності з означеними завданнями вищої освіти України та у зв'язку із зміною історичної ситуації в країні на початку 1990-х років цілком закономірним виступає створення кафедри українознавчого спрямування у вищому технічному навчальному закладі – Придніпровській державній академії будівництва та архітектури. Як невід'ємний складовий елемент вищого навчального закладу в цілому кафедра українознавства виконує низку соціально важливих функцій: навчально-просвітницька; організаційно-методична; науково-дослідницька; громадсько-виховна.

Кафедра українознавства, виступаючи осередком формування національно-патріотичних почуттів у студентській технічній молоді, ставить перед собою такі завдання, у відповідності з Концепцією діяльності ПДАБА та Концепцією національного виховання (схваленою Всеукраїнською педагогічною радою працівників освіти 30 червня 1994 року) [6; 7]:

- готувати свідому національну інтелігенцію, оновлюючи і збагачуючи генофонд нації, примножуючи культурний потенціал, який забезпечить високоефективну діяльність майбутніх спеціалістів;
- створювати об'єктивні і суб'єктивні умови для вільного розвитку особистості студента шляхом залучення його до різних видів творчої діяльності – культурно-просвітницької, суспільно-громадської, соціально-наукової тощо;
- збагачувати естетичний досвід студентів шляхом участі їх у відродженні забутих та створенні нових національно-культурних традицій регіону, міста, академії;
- сприяти організації освітньої діяльності в академії на принципах гуманізму та демократизму, свободи і відповідальності, органічного зв'язку з національною історією, культурою і традиціями;
- формувати у студентів активну громадянську позицію, патріотизм, власну гідність, готовність до трудової діяльності, відповідальність за свою долю, долю суспільства, держави і людства;

- забезпечувати високі етичні норми, атмосферу доброзичливості, взаємної поваги і співробітництва між усіма учасниками навчально-виховного процесу тощо.

Кафедра українознавства виступає своєрідним навчальним, науковим і культурно-просвітницьким фільтром, через який проходить уся академічна студентська спільнота від першого до останнього курсу, не тільки здобуваючи знання з дисциплін, які читаються викладачами кафедри, а й духовно збагачуючись з українознавчого джерела, що надає студентам можливість розкрити свої національно-патріотичні почуття. Паралельно студенти мають нагоду спробувати свої зусилля у науково-дослідницькій діяльності, чому сприяє ланцюжок студентських конференцій, присвячених різноманітним культурним, історичним та суспільним подіям, як-то: День української писемності, День слов'янської писемності, Річниця Перемоги у Великій Вітчизняній війні, Річниця хрещення Русі тощо.

Студенти старших курсів (зокрема, магістранти) готуються до самостійної наукової діяльності в умовах європейської інтеграції. Дисципліни «Вища освіта і Болонський процес», «Педагогіка вищої школи і Болонський процес», «Інтелектуальна власність», «Чинники успішного працевлаштування» спрямовані на розвиток у старшокурсників навичок аналізу об'ємної джерельної бази, компаративістських умінь задля виявлення відмінностей вітчизняної системи вищої освіти, захисту власних інтелектуальних здобутків та максимально вдалого працевлаштування.

У науковій роботі особлива увага працівників кафедри приділяється історії України (взагалі) та рідного краю – Дніпропетровщини (зокрема). Викладачі кафедри брали активну участь у підготовці нарисів багатотомної історії України: Дніпропетровська область в описі пам'яток історії, розміщених на території Новомосковського і Дніпропетровського районів.

На сучасному етапі наукові інтереси кафедри такі: історія міста Дніпропетровськ, національна консолідація українського суспільства, форми державного управління у контексті світового досвіду (професор Г. Г. Кривчик, доцент Г. П. Євсєєва), становлення та інтеграція України в сучасному суспільстві, регіональне співробітництво з країнами Західної Європи (доцент С. Г. Руденко). Актуальні питання національного відродження досліджує секція викладачів історії української культури. Норми сучасної української мови – секція філологів. Наукові досягнення кафедри за 2011 – 2012 навчальний рік наочно представлені позитивними показниками, а саме – захистом докторської дисертації доцента Г. П. Євсєєвої та кандидатської А. Г. Перетокіна.

Важливе місце в діяльності кафедри відведено видавничій діяльності – підготовці і виданню навчальних посібників, методичних розробок, збірок із результатами виховної роботи тощо. На кафедрі українознавства започатковано традицію організації науково-методичних семінарів з питань студентського виховання, проблем педагогіки вищої школи для різних категорій освітян.

Висновки. Таким чином, стратегія розвитку кафедри українознавства у вищому технічному навчальному закладі спрямовується на всебічне оновлення всіх сфер її діяльності, інтенсифікацію навчально-виховного процесу, поглиблення науково-дослідницької роботи зі студентами тощо. Стрижнева позиція концепції діяльності кафедри українознавства полягає в активному пошуку шляхів удосконалення громадсько-патріотичної підготовки майбутніх висококваліфікованих спеціалістів для потреб держави.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.06.1993 № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих

навчальних закладів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/Laws/show/z0698-02>

6. Концепція національного виховання студентської молоді від 25.06.09 року. Протокол № 7/2-4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/4310/

7. Концепція діяльності Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

8. Статут ПДАБА.

УДК 378.1

Кафедра українознавства у вищому технічному навчальному закладі / Г. П. Євсєєва, Г. І. Лисенко // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – № 6. – С. 44 – 46. – Бібліогр.: (8 назв.).

Визначаються місце і роль кафедри українознавчого спрямування у вищому технічному навчальному закладі, аналізуються основні напрями її діяльності та окреслюється стратегія розвитку кафедри на майбутнє.

***Ключові слова:** кафедра українознавства, вищий технічний навчальний заклад, концепція виховання, напрями діяльності кафедри, стратегія розвитку.*

Кафедра украиноведения в высшем техническом учебном заведении / Г. П. Евсеева, Г. И. Лысенко // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – №6. – С. 44 – 46. – Библиогр.: (8 назв.).

Определяется место и роль кафедры украиноведческого направления в высшем техническом учебном заведении, анализируются основные направления её деятельности и намечается стратегия развития кафедры на будущее.

***Ключевые слова:** кафедра украиноведения, высшее техническое учебное заведение, концепция воспитания, направления деятельности кафедры, стратегия развития.*

The Department of Ukrainian Studies in the higher technical educational establishment / G. Yevseyeva, G. Lysenko // Visnyk of Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture. – D. : PSACEA, 2013. – № 6. – P. 44 – 46. – Bibliogr.: (8 names).

In the article it is determined the place and the role of the Department of Ukrainian Studies in the higher technical educational establishment, it is analyzed main directions of its activity and it is outlined the strategy of development of the Department for future.

***Key words:** Department of Ukrainian Studies, higher technical educational institution, the concept of education, the direction of the department, the development strategy.*